

Brugfiguren

Vertrouwen – Discretie - Beroepsgeheim

Prof. dr. Tim Opgenhaffen

KU Leuven – Vrije Universiteit Brussel

Deel I.
Discretieplicht en beroepsgeheim

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

WAT IS BEROEPSGEHEIM?

Art. 458 Strafwetboek.

“Geneesheren, heilkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.”

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

WAT IS BEROEPSGEHEIM?

Meldingsdruk

Samenwerkingsdruk

Druk van naasten

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

WAT IS BEROEPSGEHEIM?

- Hulpverlening is vertrouwen
- Vaak ingewikkelde regels, maar eenvoudig principe
 1. De cliënt moet op vertrouwelijkheid kunnen rekenen
 2. Geheimen delen over de klant gebeurt in overleg met de cliënt
 3. *Tenzij* er een hoger belang is en overleg niet wenselijk/mogelijk is.

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

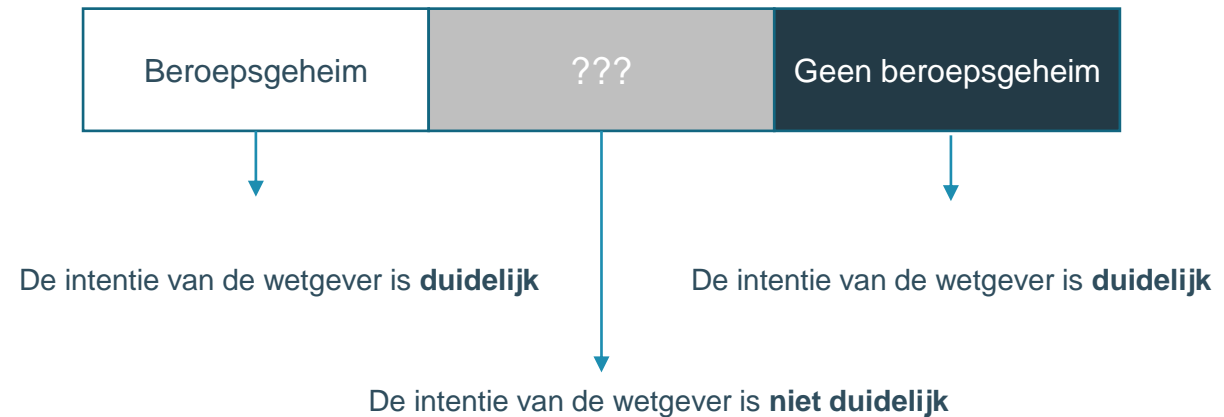
NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

- Waarom niet?
- Wie dan wel?

Heb ik een beroepsgeheim?

Ik heb door mijn beroep of staat een **noodzakelijke vertrouwensfunctie**

Mijn vertrouwensfunctie wordt **maatschappelijk erkend**, hetzij door de wet, hetzij door de traditie of de gewoonte

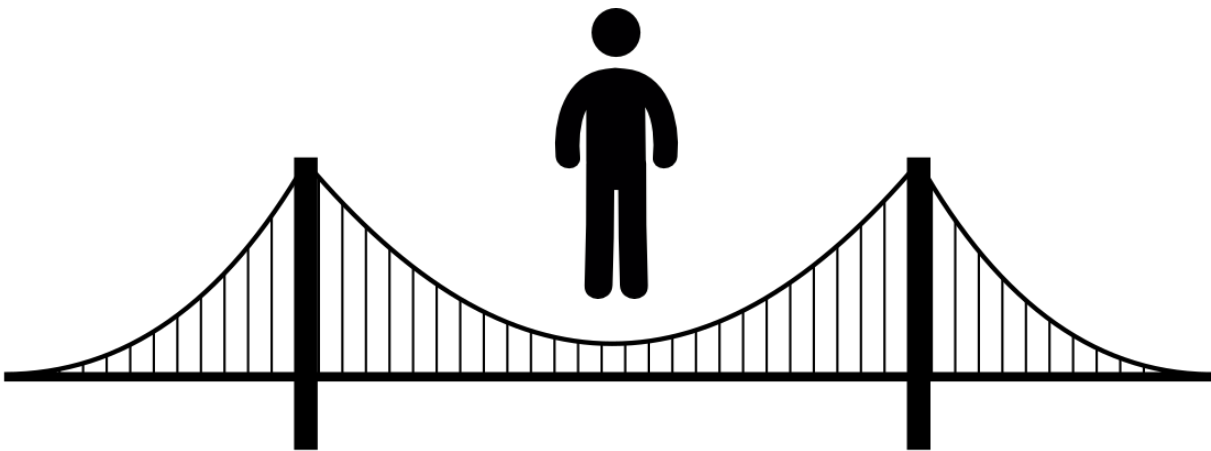
DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

Geen beroepsgeheim als brugfiguur

Maar mogelijk beroepsgeheim op basis van **Decreet Lokaal Bestuur**

- **Gemeenteraadsleden** zijn tot geheimhouding verplicht (art. 29, §4)
 - Geheimhouding
 - “Dit doet geen afbreuk aan strafrechtelijke vervolging wegens schending van het beroepsgeheim”
- **Personeelsleden van gemeente en OCMW** zijn gehouden aan wat in artikel 29, §4 staat. (art. 191, §3)

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

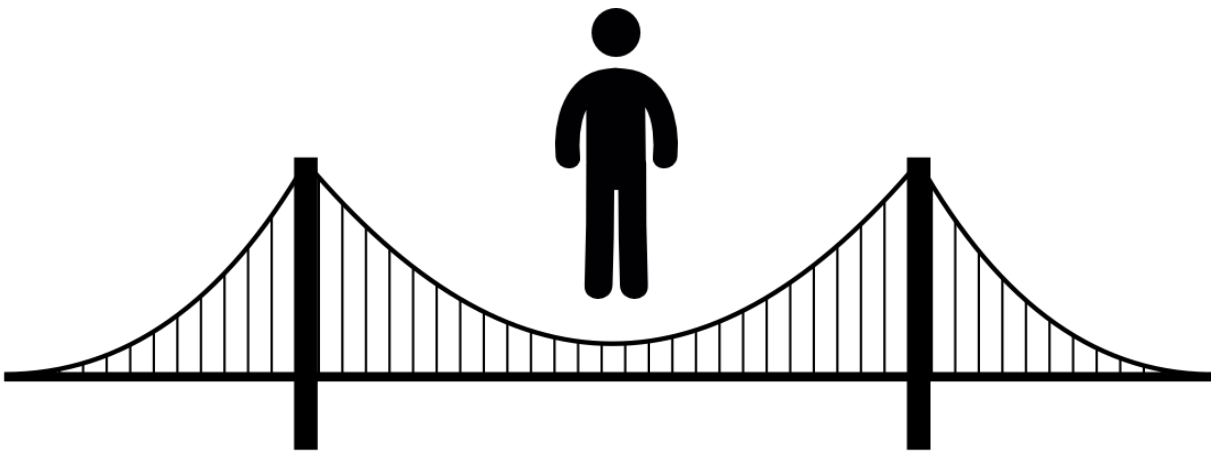
NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

Geen beroepsgeheim als brugfiguur

Maar mogelijk beroepsgeheim op basis van **Decreet Lokaal Bestuur**

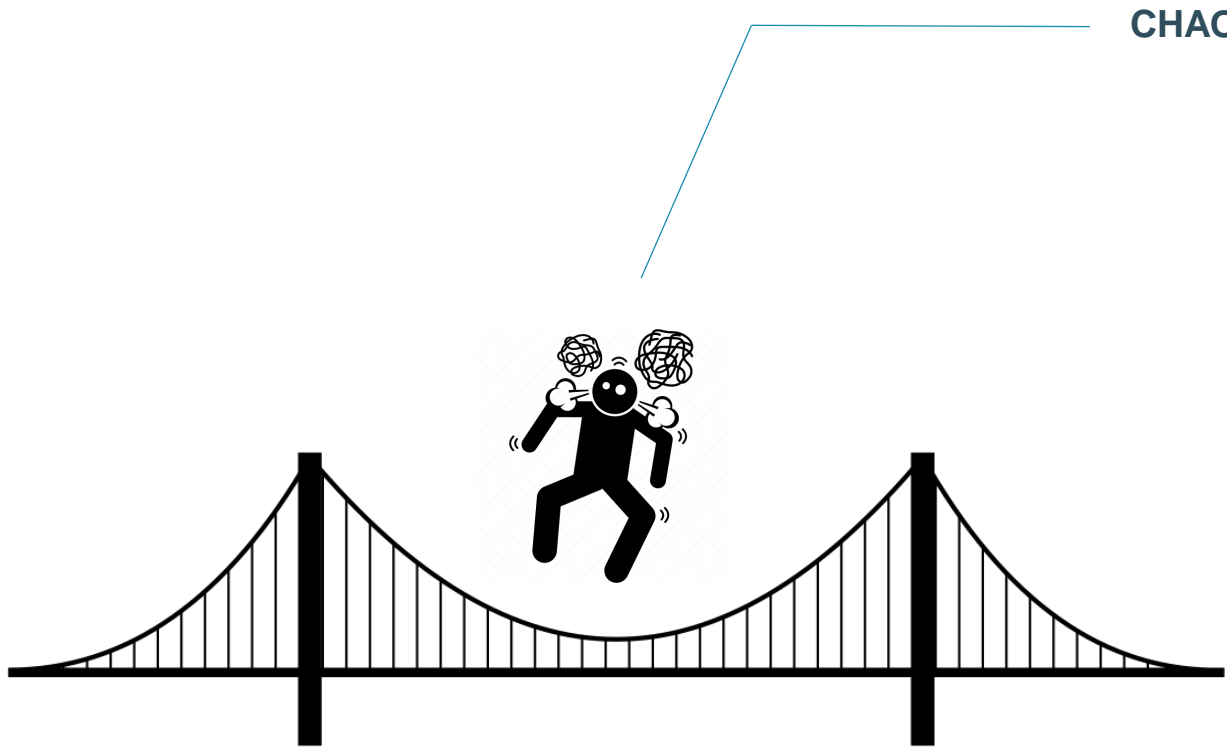
Wat dan met...

- Vrijwilliger?
- Aanstelling door private partner ?
- Aanstelling door welzijnsverenging ?

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

CHAOS!

Voor niemand goed

- Lokaal bestuur
- Brugfiguur
- Scholen
- Welzijnspartners
- Cliënt(systeem)

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

Beroepsgeheim

- Vertrouwelijke omgang met informatie in belang van de cliënt
- Wettelijk bepaald
- Strafrechtelijk sanctioneerbaar
- **Niet aanpasbaar**

Discretieplicht

- Vertrouwelijke omgang met informatie in belang van de werkgever
- Contractueel vastgelegd
- Burgerrechtelijk en tuchtrechtelijk sanctioneerbaar
- **Aanpasbaar**

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

Mensen met discretieplicht kunnen handelen alsof ze beroepsgeheim hebben...

Discretieplicht

- Vertrouwelijke omgang met informatie in belang van de werkgever
- Contractueel vastgelegd
- Burgerrechtelijk en tuchtrechtelijk sanctioneerbaar
- **Aanpasbaar**

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

- Hulpverlening is vertrouwen
- Vaak ingewikkelde regels, maar eenvoudig principe
 1. De cliënt moet op vertrouwelijkheid kunnen rekenen
 2. Geheimen delen over de klant gebeurt in overleg met de cliënt
 3. *Tenzij* er een hoger belang is en overleg niet wenselijk/mogelijk is.

Discretieplicht

- Vertrouwelijke omgang met informatie in belang van de werkgever
- Contractueel vastgelegd
- Burgerrechtelijk en tuchtrechtelijk sanctioneerbaar
- **Aanpasbaar**

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

NIET IEDEREEN HEEFT BEROEPSGEHEIM

Mensen met discretieplicht kunnen handelen alsof ze beroepsgeheim hebben...

Maar opletten met

1. Gedeeld beroepsgeheim
2. Getuigenis in rechte/huiszoeking
3. Ambtelijke aangifteplicht

Discretieplicht

- Vertrouwelijke omgang met informatie in belang van de werkgever
- Contractueel vastgelegd
- Burgerrechtelijk en tuchtrechtelijk sanctioneerbaar
- **Aanpasbaar**

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

ENKELE MISVERSTANDEN

Over het beroepsgeheim

Het is niet zo dat wanneer iedereen beroepsgeheim heeft alles gedeeld mag worden

Het is niet zo dat wanneer iedereen beroepsgeheim heeft niets gedeeld mag worden

Gedeeld beroepsgeheim

- Personeel criterium
 - Aan beroepsgeheim gebonden
 - Dezelfde hulpverleningscontext
- Inhoudelijk criterium
 - Noodzakelijke gegevens
- Cliëntgericht criterium
 - In het belang van de cliënt
 - Geïnformeerde cliënt
 - Verzetsmogelijkheid

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

ENKELE MISVERSTANDEN

- **Mogelijkheid om afspraken te maken over vertrouwen**
- **Maar...**
 - Geen afweerrecht
 - Wel ambtelijke aangifteplicht

Over de discretieplicht

Het is niet zo dat wanneer iemand geen beroepsgeheim heeft informatie op straat ligt

Het is niet dat samenwerking met beroepsgeheimhouders onmogelijk is

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

DE MEEST LOGISCHE OPLOSSING

Een wettelijke regeling

DISCRETIEPLICHT EN BEROEPSGEHEIM

DE MEEST LOGISCHE OPLOSSING (BIS)

Deontologische en contractuele
positieverheldering

Een op het beroepsgeheim
gebaseerde discretieplicht

Een afspraak met elkaar

- Van brugfiguur aan lokaal bestuur
- Van lokaal bestuur aan brugfiguur
- Van lokaal bestuur aan cliënt
- Van brugfiguur aan cliënt

Deel II

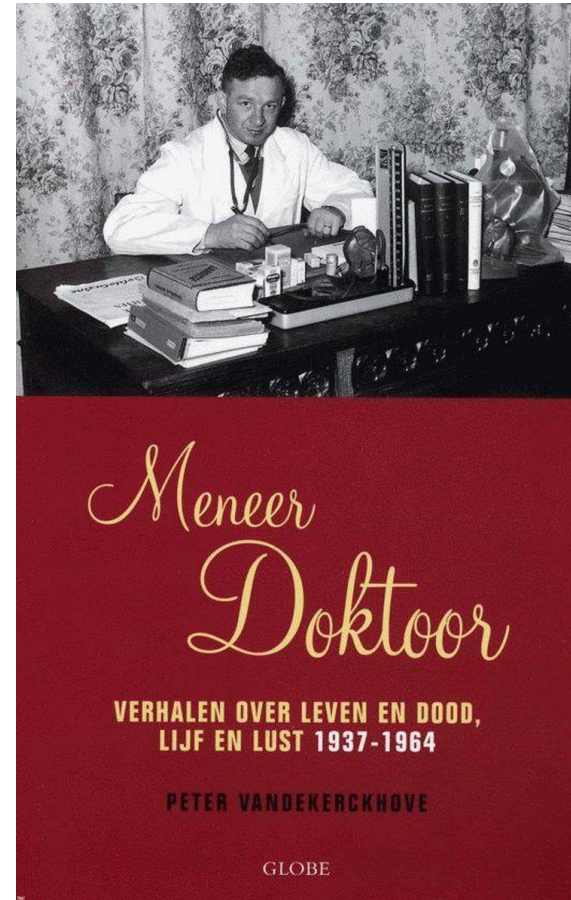
Informatie delen met een (pseudo)beroepsgeheim

INFORMATIE DELEN

VERTROUWEN IS DE REGEL, GEHEIMEN DELEN DE UITZONDERING

- Even terug in de tijd...
- Vandaag...
 - Colloque singulier in tijden van multiple relations

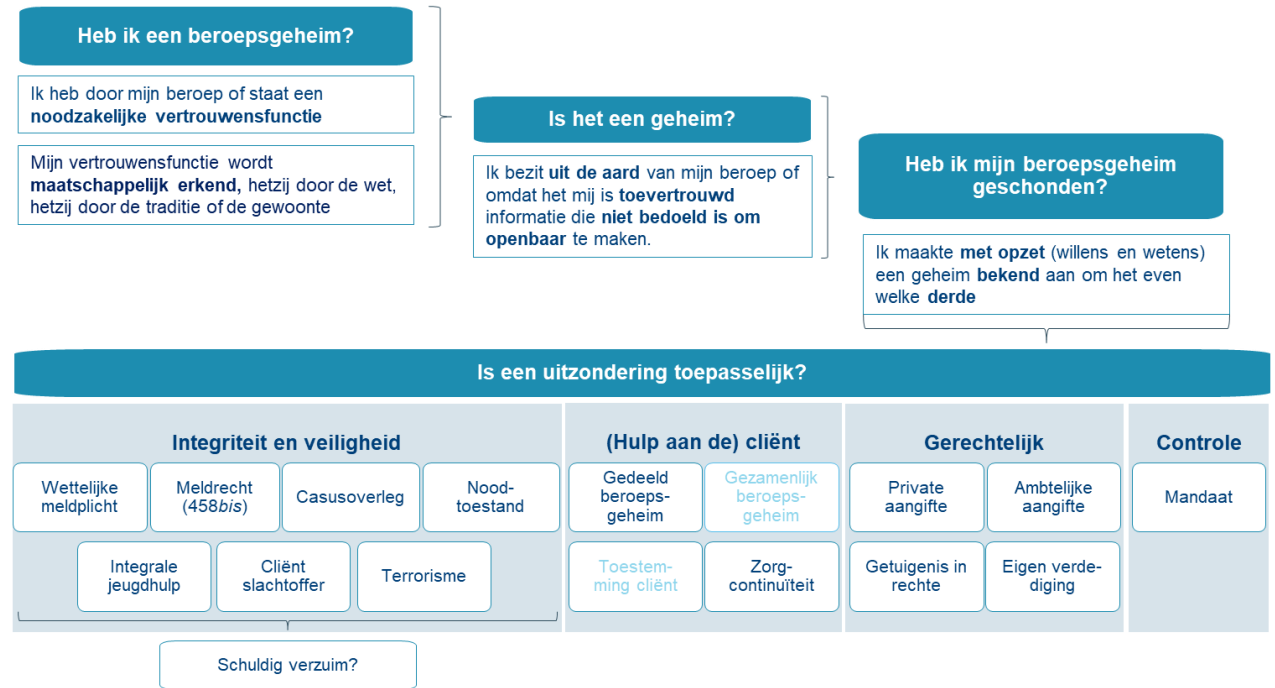

INFORMATIE DELEN

ENKELE HANDVATTEN

1. Soms (maar niet altijd) is probleem inzake beroepsgeheim te vermijden

- De zender heeft geen beroepsgeheim
- De informatie is anoniem
- De informatie is niet geheim
- De cliënt deelt zelf de info in aanwezigheid van beide hulpverleners

INFORMATIE DELEN

ENKELE HANDVATTEN

2. Vaak biedt het **gedeeld beroepsgeheim** een oplossing.

- Personeel criterium
 - Aan beroepsgeheim gebonden
 - Dezelfde hulpverleningscontext
- Inhoudelijk criterium
 - Noodzakelijke gegevens
- Cliëntgericht criterium
 - In het belang van de cliënt
 - Geïnformeerde cliënt
 - Verzetsmogelijkheid

INFORMATIE DELEN

ENKELE HANDVATTEN

3. In team mag meer informatie gedeeld worden op grond van het **gezamenlijk beroepsgeheim**

- Personeel criterium
 - Aan beroepsgeheim gebonden
 - Hetzelfde team
 - Dezelfde **hulpverleningscontext**
- Inhoudelijk criterium
 - Noodzakelijke **en nuttige** gegevens
- Cliëntgericht criterium
 - In het belang van de cliënt
 - Geïnformeerde cliënt
 - Verzetsmogelijkheid

INFORMATIE DELEN

ENKELE HANDVATTEN

4. De cliënt kan ook **toestemming** geven

- Voorafgaand, vrij, specifiek, geïnformeerd, uitdrukkelijk en volgehouden
 - Verkrijgen instemming in gedwongen of aanklappende context: delicaat, maar niet onmogelijk
 - Verkrijgen van instemming bij wilsonbekwame cliënten?

- Bij voorkeur informatiedoorstroming via of in aanwezigheid van cliënt

INFORMATIE DELEN

... MAAR OOK ENKELE GRENZEN

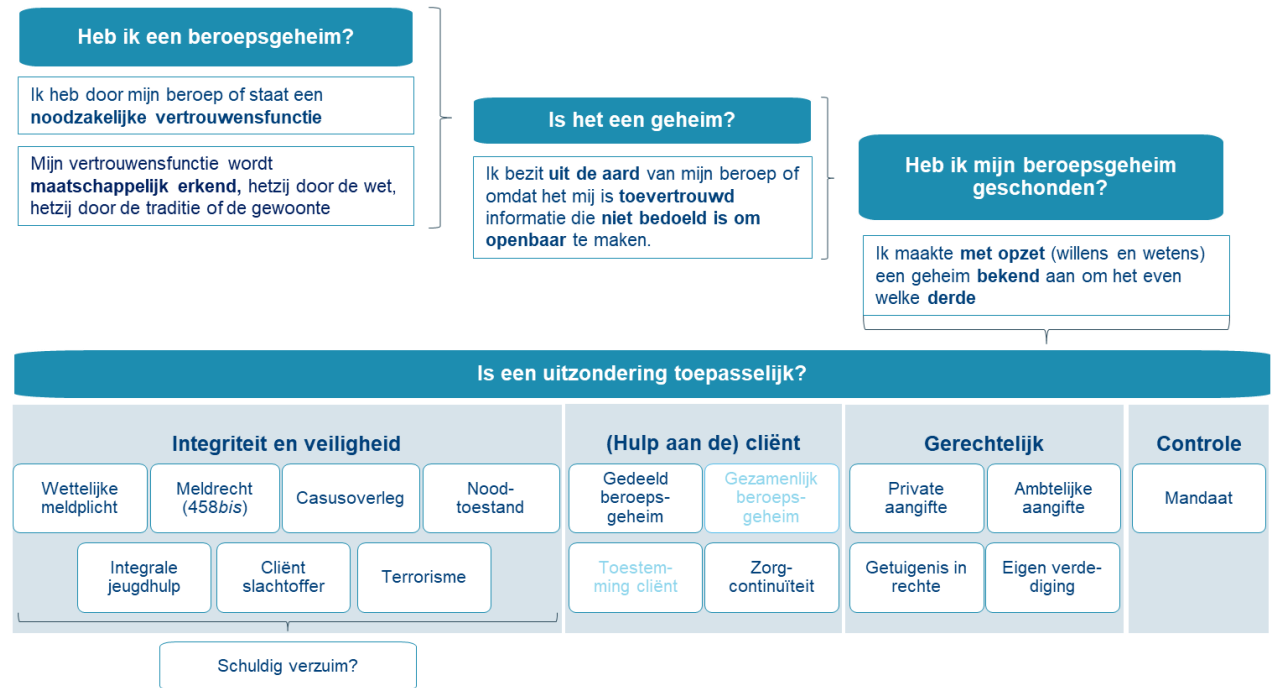
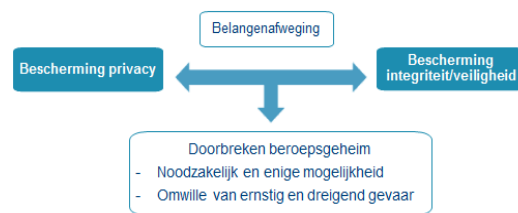
SOMS ZAL DE CLIËNT ZICH
VERZETTEN OF ZIJN
TOESTEMMING
WEIGEREN, WAT DAN?

INFORMATIE DELEN IN GEVAL VAN NOOD...

5. Noodtoestand

- Enige mogelijkheid om ernstig en acuut gevaar te vermijden
- Belangenafweging

INFORMATIE DELEN

IN GEVAL VAN NOOD...

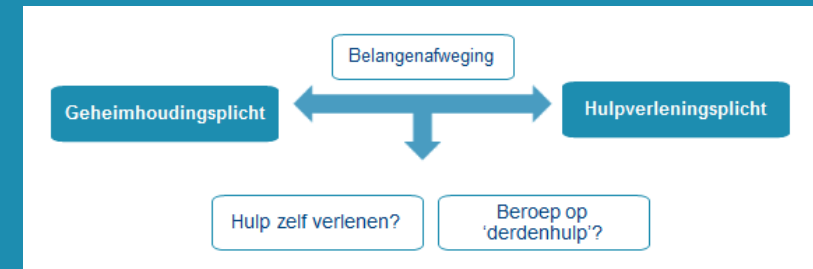
5. Noodtoestand

- Enige mogelijkheid om ernstig en acuut gevaar te vermijden
- Belangenafweging

In geval van nood is niets doen geen optie...

- Burgerrechtelijke aansprakelijkheid
- Schuldig hulpverzuim

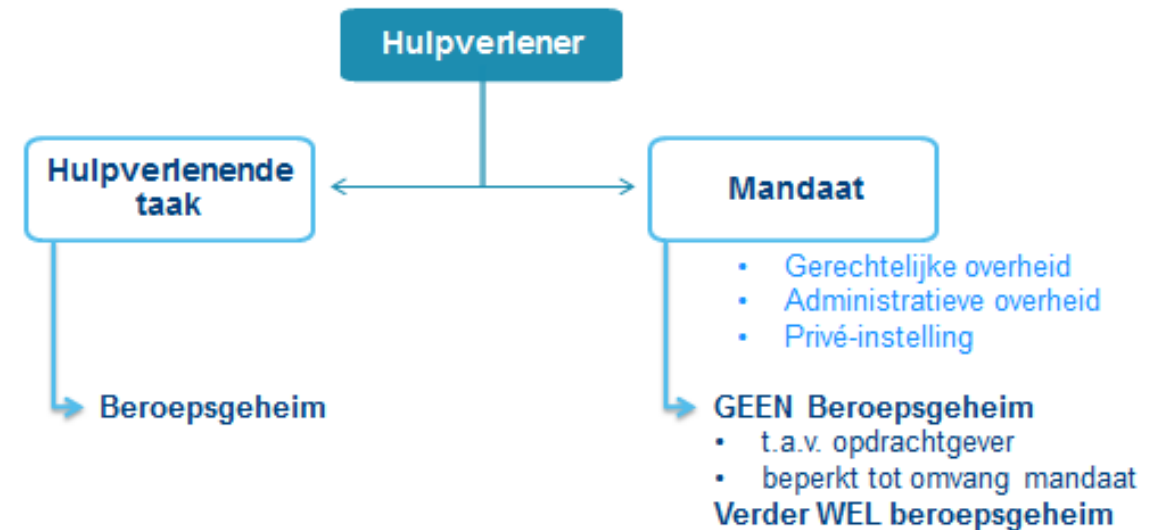
- Maar *iets* doen is niet noodzakelijk het doorbreken van het beroepsgeheim

INFORMATIE DELEN

EN EEN MOEILIJK GEVAL

6. Mandaat (i.e. dubbele pet)

- De uitzondering van het **mandaat**
- Vraag jezelf af:
 - Heb ik wel een mandaat?
 - Wat is de omvang van mijn mandaat?
 - Ten aanzien van wie heb ik een mandaat ?
- Tips
 - Wees open en transparant!
 - Wil je meer zeggen: via client of met zijn toestemming

Deel III

Extra bescherming bij 'echt' beroepsgeheim

EXTRA BESCHERMING

AMBTELIJKE AANGIFTEPLICHT GELDT NIET

- Ambtelijke aangifteplicht

- Geldt niet voor beroepsgeheimhouders
- Transparantie

EXTRA BESCHERMING

BESCHERMING BIJ HUISZOEKING EN INBEGESLAGNAME

- **Algemeen**
- **“Dit is een huiszoeking”**
 - Is dit wel een huiszoeking? (bevel van de onderzoeksrechter)
 - Indien het een huiszoeking is:

- Hulpverlener wordt niet verdacht
 - Overtuigingsstukken: ja
 - Bewijselementen: ja
 - Tenzij ze bestaansreden vinden in hulpverleningsrelatie
 - Artsen: verzegeling – inzage in aanwezigheid van lid van de Orde
- Hulpverlener wordt verdacht
 - “Beroepsmisdrijf sluit beroepsgeheim uit”
 - Tenzij voor vertrouwelijke stukken die niet met misdrijf te maken hebben

EXTRA BESCHERMING

ZWIJGRECHT BIJ GETUIGENIS IN RECHTE

Beroepsgeheim

- spreekplicht

Beroepsgeheim

- Spreekrecht
- Zwijgrecht

Conclusie en vragen

